

УПРАВНО ПРАВО

проф. др Милан Бјелић

БАПУСС

Београд

НАПОМЕНА

Поштоване колегинице/колеге,

Приложена презентација обухвата материјал предвиђен за предавања за 1.-6. радну недељу/седмицу.

Овај материјал је само оријентациони подсетник као помоћ за изучавање материје из предмета Управно право уз коришћење уџбеника Управно право и поступак (М. Бјелић, издање БАПУСС, 2021.), као и остале уџбеничке и др. литературе која вам је преопручена на уводном предавању.

проф. др Милан Бјелић

ДРЖАВА, ДРЖАВНА ВЛАСТ И ПРАВО

- 1)- **географско значење** — део земљине површине
- 2) **једна друштвена појава** — организована друш. заједница с монополом физ. силе
- 3) **сам апарат принуде**, групу људи која има сред. силе у својим рукама и која врши држ. суверену власт, засновану на принуди

Држ. организација - одређен број
лица која врше државну власт –
службена лица

Групе послова које обавља једно
или више државних службених
лица чини јединствену службену
јединицу - надлежност

Месна и стварна надлежност

ВРСТЕ ДРЖАВНИХ ОБЛИКА

Облик државе - организација и повезивање држ. органа у целину и њихов однос према грађанима

1) **Облици владавине** - по орг. шефа државе:
монархија и република

2) **облици политичког режима** - однос држ. апарата према већини становништва -
демократија и аутократија

3) **облици државног уређења** - однос између централних и нецентралних државних органа.
Проста држава и сложена држава

ОБЛИЦИ ВЛАДАВИНЕ

- **Монархија** - на челу државе једно лице – наслеђем, изборима или узурпацијом (изузетне привилегије, неодговоран)
- **Неограничене** монархије (апсолутизам) - ЗИС власт
- **Парламентарне** монархије (ограничене) – после бурж. револуција; стварну власт врши парламент, монарх репрезентативан (“премапотпис”), последица поштовања традиције

Република - шеф државе изборни орган.

Правно одговоран и одговоран за своје акте-Одговорност— политичка и кривична.

Мандат траје ограничено време (4,5 или 7 год.)

-**амерички систем** шефа државе бирају грађани (непосредно и путем електора)

-**европски систем** најчешће бира парламент (посредно)

ОБЛИЦИ ПОЛИТИЧКОГ РЕЖИМА (однос према грађанима)

- Демократија - влада народа-влада већине
- *Непосредна демократија* -цео народ доноси одлуке, односно врши државну власт
- државне организације народа (Рим, стара Грчка)
- *Представничка* (посредна или представничка-репрезентативна) демократија, - представници народа (долазе на власт вољом народа – путем *избора*)
- Народ не врши власт, одређује ко ће вршити

Аутократија - облик пол. режима-највећи степен одвојености државе од народа. Владавина мањине над већином

Често владавина једне личности – **диктатура**- неограничена власт једног човека – лична диктатура (деспотизам поглавара државе) - не држи се постојећих прописа, него их по правилу и крши

- “Држава то сам ја” – Луј XIV

ОБЛИЦИ ДРЖАВНОГ УРЕЂЕЊА

- **Проста држава (унитарна)** – однос између централних и нецентралних органа
- **Централизација** – нецентр. органи у пуној зависности од центр. (саставни делови центр. органа и имају слободу одлучивања колико им одреде центр. органи)
- **Децентрализација** – нецентр. органи уживају извештан степен независности, одређен законом - не могу уместо њих издавати своје акте нити им наређивати какве ће акте издавати (само законитост - поништавање)

Сложена држава

- *Конфедерација* - савез држава-међународни односи, одбрана и финансије
- Одлуке обавезне када пристану чланице (консензус)
- - нема самосталне изворе прихода - Северноамеричка конфедерација (1781-1787), Швајцарска конфедерација (1813-1848)

- *Федерација*
- - државно-правни облик уједињавања фед. јединица, Самостални ЗИС органи власти савезне државе, чији се одређени закони и одлуке примењују директно на грађане
- Није прост савез фед. јединица, али ни унитарна држава; фед. јединице (народне реп., кантони, државе, итд.)

ДРЖАВНА ВЛАСТ

- Одређује понашање свих субјеката применом правних норми (мог. принуде)
- СУВЕРЕНИТЕТ ДРЖАВЕ (врховна власт)
- Независност државне власти
- Супрематија државне власти
- Правна неограниченост
- Суверенитет нације (полит. појам – капитализам)

ЛЕГТИМИТЕТ ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ

- Ваљаност и оправданост вршења државне власти
- **ЛЕГАЛНОСТ** – орг. и рад државних органа у складу са законима
- **ЛЕГИТИМНОСТ – ПОЗИТИВНО ВРЕДНОВАЊЕ** (сагласност са полит. идеалима и вредностима већине грађана)
- “У демократији власт се може на више начина добити, али ауторитет се добија на само један начин, од народа .” (С. Јовановић)

СИСТЕМ ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ

- **Систем поделе власти**- ограничавања власти монарха

ПРЕДСЕДНИЧКИ СИСТЕМ

- –САД, Уставом 1787. године. Подела власти доследнија од парл. система
- однос између **ЗУС**– независни
- Јака управна власт, на чијем је челу председник републике(САД)
- **законодавну власт** –парламент у државама федеративног облика (два дома)
- **Управну власт** – председника бира народ (и електори) као што бира и парламент општим правом гласа
- **Судску власт** врше судови, које, осим неких изузетака, бира народ (често парламент некада предлаже И власт)

- Председник републике изузетно одговоран за учињено кривично дело
- право **суспензивног вета** на закон
- Ако парламент закон донесе $\frac{2}{3}$ (квалификованом) већином, он је пуноважан
- Судови - независни, самостални
- Врховни суд САД може да одбије примену закона на конкретан случај, закон не ставља ван правног поретка, не поништава се, али за конкретан случај не производи правне последице

ПАРЛАМЕНТАРНИ СИСТЕМ

- Парламент бира владу и она му одговара
- Влада располаже могућношћу да изазове **распуштање парламента**
- **-изгласавање неповерења Влади (у парламенту)**
- стање у коме се две власти, законодавна и извршна, држе у међусобној равнотежи

- Настао крајем XVIII века у Енглеској
- **британски** (двопартијски)
- **француски модел** (вишепартијски)
- осн. недостатак – **нестабилност владе** (67)
- у Немачкој по Основном закону од 1949. године - Институт **конструктивног изгласавања неповерења влади, односно канцелару**
- Доњи дом сав. парламента када изгласа неповерење шефу владе - канцелару, мора истовремено, одлуком већине, да изабере новог канцелара

- **Мешовити парламентарно-председнички систем** - Француска, 1958. године, Уставом V републике (Де Голов Устав).
- одговорност владе парламенту, могућност распуштања парламента, значајна овлашћења председника Републике понекад прелазе овлашћења председника у чистом председничком систему
- Председник Републике биран непосредно, низ редовних и ванредних овлашћења - Многе акте доноси без премапотписа владе, има право суспензивног вета, расписује референдум, председава седници владе

• СИСТЕМ ЈЕДИНСТВА ВЛАСТИ

- **СКУПШТИНСКИ СИСТЕМ** - политичка превласт над извршном влашћу
- Скупштина – закон. и именованье извршне власти, конституисање судске власти (именује чланове ИВ – владе и носиоце правосудних функција)
- ПРЕВЛАСТ једне власти у односу на др. власти - органи др. власти потчињени органима једне власти (СФРЈ ; Државна заједница СЦГ)

ПРАВО КАО ПРАВНИ ПОРЕДАК И ПРАВНИ СИСТЕМ

- **правни поредак** - правне норме и људско понашање по тим нормама
- Два саставна елемента – један је **нормативан** (састоји се из *правних норми*)
- други је **фактичан** (састоји се из *људског понашања* по тим нормама)

- **Правне норме и врсте правних норми**
- **Правна норма** се може дефинисати као *правило о понашању људи* које је заштићено државним апаратом *принуде*
- *Условне и безусловне норме*
- *Опште и појединачне норме*

- **Елементи правне норме**

- **Диспозисија** и **санкција**
(алтернативно; ако се не примени диспозисија, примениће се санкција)

- *Диспозисија* битан део норме, њена суштина - Правило понашања људи, одређује **фактичку ситуацију или чињенице које морају да постоје** да би се диспозисија, главни део норме, могла да примени

Санкција - правило о понашању лица на које се односила диспозиција, које је ову прекршило - употреба одг. мере држ. принуде

Санкције – принудом диспозиције (у начелу) - субјект их једино **сам може извршити**

- **секундарна диспозиција** (ступа на снагу постаје обавезна ако се не испуни прим. диспозиција и која је таква да се увек може испунити држ. принудом)

- **ПРАВНИ СИСТЕМ** скуп свих ОПН распоређених, с обзиром на **ЊИХОВУ садржину** (др. односе које регулишу), у низ мањих и већих јединица повезане једна с другом и чине непротивречну и јединствену целину
- **Систематизација права** - распоређивање по извесним критеријумима правних извора
- Најопштије правне норме-**ПРАВНА НАЧЕЛА**
- Основни елемент правног система је **општа правна норма (ОПН)**

- правни систем има **2 главна елемента**:
- 1) правна установа 2) правна грана
- **Прав. установа (прав. институт)** скуп свих **норми** - односе на **један исти др. однос** или **мању њихову групу**, а које се заснивају на **истим осн. начелима**
- **Прав. грана (скуп прав. установа)** област друш. односа који се регулишу правом (наследно право; радно право)

ОПШТА РАЗМАТРАЊА

- Појам и предмет управног права
- **Наука УП** - задатак да проучава скуп ОПН УП, које чине садржај УП као гране правног система
- “пирамидална хијерархија”
- **УСТАВ** - правни акт - највиша прав. снага
 - а) законодавни орган (посебан поступак)
 - б) посебан орган (уставотворна скупштина)
- “меки” и “крути” устави

ЗАКОН - после устава највиши правни акт
прав. система

- Остали прав. акти у сваком прав. систему
прав. основ налазе у закону или се доносе
на основу закона

Подзаконски нормативни акти - општи
правни акти морају да буду у складу са
законом и односе се на извршење закона

- извршни органи и органи државне управе
(уредбу може да донесе само Влада)

- Одлуке, уредбе, правилници, наредбе и упутства за извршавање закона и др. прописа скупштине и извршног органа
- - Основни правни акт АП, града Београда, града и општине (ЈЛС) – статут
- - прив. друштва, установе и др. организације–статути, правила, одлуке, правилници и др. општи акти

- **Нормативне функције у РС**

- **Нар. скупштина** - промене Устава, закони, др. прописи и општи акти (одлуке, декларације, резолуције, препоруке и др.), план развоја, прост. план, буџет и завр. рачун и ратификује међ. уговоре

- **Влада РС** - уредбе, одлуке и др. опште акте за извршавање закона

- **Министарства** - правилници, наредбе и упутства

УСТАВНОСТ И ЗАКОНИТОСТ КАО ОСНОВНО НАЧЕЛО У РАДУ ДРЖАВНИХ ОРГАНА

- Устав – чл. 194.ст.1. - закон, статут АП, др. пропис или општи акт **мора бити сагласан са Уставом**
- ст. 2. и 3. - пропис и др. општи акт реп. органа мора бити **сагласан са законом**, као и да сваки др. пропис и општи акт мора бити **сагласан са законом и осталим реп. прописима**

- **Законитост**
- Супрематија закона
- Везаност органа власти законом
- Обавезно објављивање закона и других нормативних аката (*vacatio legis*)
- Законитост у вршењу јавних овлашћења
- Право на употребу **прав. средстава** у заштити законитости и индивидуалних и колективних права (право на жалбу)-3 услова
- Везаност органа власти уставом

Заштита уставности и законитости

- **Уставни суд Републике Србије** (чл. 167. Устава) одлучује о сагласности:
- закона и др. општих аката са Уставом, општеприхваћеним правилима међ. права и потврђеним међ. уговорима,
- потврђених међ. уговора са Уставом;
- др. општих аката са законом;
- статута и општих аката АП и ЈЛС са Уставом и законом;
- општих аката организација којима су поверена јавна овлашћења, пол. странака, синдиката, удружења грађана и кол. уговора са уставом и законом

ПОЈАМ ЈАВНЕ УПРАВЕ

- у ширем смислу –
- а) управна делатност држ. органа
(државна управа)
- б) одговарајућу делатност организација
које врше јавна овлашћења (недржавна
јавна управа)

- У организационом смислу (субјекти) - одређени органи и организације који врше јавна овлашћења
- у функционалном или материјалном смислу (акти и радње) — садржина јавне управе, тј. аката које доносе субјекти односно радњи које врше

ДРЖАВНА УПРАВА

- - у смислу организације - скуп одређене врсте државних органа као основни задатак вршење послова државне управе у смислу функције
- - у смислу функције - одређене делатности и активности држ. органа које имају извесна заједничка обележја

НЕДРЖАВНА ЈАВНА УПРАВА (НЈУ)

- у **организационом смислу** – делатност организација, законом поверено вршење јавних овлашћења
- у **функционалном смислу** – вршење опште корисних друшт. делатности јавних служби (образовања, културе, здравства, ком. делатности, информативне делатности итд.), вршење прив. делатности од стране прив. друштава (предузећа) и **споредно вршење јавне управне делатности**

● **ЈАВНО УПРАВНО ОВЛАШЋЕЊЕ** –
недрж. субјекти могу да врше одр.
послове из круга упр. делат. (као упр.
овлашћења, ако и када су им поверена
посебним законима)

● - Основане да врше 1 или више прив.
односно др. основних делатности, а не
за вршење упр. послова (супротан
случај са органима управе)

- **Однос према органима држ. управе**
– органи врше управни и стручни надзор – право и дужност да:
 - траже извештаје, податке и обавештења о вршењу пов. послова;
 - дају обавезне инструкције;
 - упозоравају на неизвршавање пов. послова;

- прописују начин вођења евиденције;
- право решавања по жалби, укидања и поништавања аката који су донети у вршењу поверених послова и
- наложе доношење прописа које је вршилац овлашћења дужан да донесе

■ **ЈАВНА СЛУЖБА (ЈС)**

- делатности, односно послови којим се обезбеђује остваривање права грађана, односно задовољавање потреба грађана и организација, као и остваривање др. законом утврђеног интереса у одређ. областима

- у француском УП правило да право које регулише пр. пол. ЈС има своја посебна правила која су у зависности од потреба појединих ЈС

- Устав РС - законом се утврђују услови и начин обављања делатности, односно послова за које се образују ЈС
- Закон о ЈС
- **ЈС могу оснивати Република, аутономна покрајина, град и општина**
- Могуће ЈПП
- образовање, дистрибуцију ел. енергије и гаса, заштиту од пожара, здравство, одржавање чистоће, произв. и дистрибуцију воде, као и остале тзв. комуналне услуге

УПРАВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

- за обављање стручних послова и с тим пословима повезаних управних послова
- Основни принцип - **обрнут у односу на органе управе**: док органи управе преваасходно врше управне и уз њих поједине стручне послове, **УО преваасходно врше стручне послове** и уз њих поједине управне послове

- **Послови** - статистички, метеоролошки, плански, архивски, номотехнички и сл. послови и стручни послови у вези са набављањем и складиштењем робних резерви, мерама и драгоценим металима и сл.
- УО - **својство правног лица** - њихово пословање често повезано са потребом **самосталног иступања у правним пословима са трећим лицима** (закључивање уговора итд.)

- основни облици УО - заводи, дирекције, архиви, секретаријати, агенције могу да се оснивају као **самосталне институтције** или у **саставу министарства**
- позитивно законодавство у Србији користи за УО појам **посебне републичке организације** (исти смисао као УО)

ИЗВОРИ УПРАВНОГ ПРАВА

- - Устав, закони, подзаконски акти (скупштине, председника Републике, владе и органа управе), статuti AP и JЛC, општи акти недрж. субјекта, судска и управна пракса и др.
- Закон о општем управном поступку ("Службени гласник РС", бр. 18/2016)
- Закон о управним споровима ("Службени гласник РС", бр. 111/2009)
- Закон о територијалној организацији РС

-
- Закон о локалној самоуправи
 - Закон о финансирању локалне самоуправе
 - Закон о државној управи
 - Закон о државним службеницима
 - Закон о запосленима у АП и ЈЛС
 - Закон о Влади Републике Србије
 - Закон о министарствима

УПРАВНИ АКТИ

- **Управни акти** - појединачни ПА утврђује се неко појединачно и конкретно право за одређен случај и одређено лице

Врсте управних аката (УА)

- Правно везани и дискрециони УА
- Позитивни (промене) и негативни (опстанак)
- **Конститутивни** (конститутивни, реконститутивни, деконститутивни) и **декларативни УА**

- **Индивидуални** (1 или више лица) **и генерални** (исти критеријум за више лица)
- **Прости** (једноставни) **и сложени** (збирни)
- **Управни акти** (иницијатива)
- **а) по службеној дужности**
- **б) поводом захтева странке**, односно по њеном пристанку
- **ограниченог** (једнократно) **или неограниченог трајања**
- **Решења** (гл. ствар) **и закључци** (процес.)

- ПОГРЕШНИ УПРАВНИ АКТИ
- НЕУРЕДНИ УПРАВНИ АКТИ
- ПРОТИВПРАВНИ УА
- -НЕЗАКОНИТИ УА (НИШТАВИ И РУШЉИВИ)
- -НЕЦЕЛИСХОДНИ УА

МАТЕРИЈАЛНИ АКТИ УПРАВЕ (УПРАВНЕ РАДЊЕ)

- **материјални акти управе** - разни појед. акти и радње које управа доноси или обавља, који немају непосредно правно дејство
- - документовано вођење евиденције и издавање разних уверења; обавештавања грађана (квар, лом и сл.); примање изјава и др.

СИСТЕМ ДРЖАВНЕ УПРАВЕ У РС

ИЗВРШНА ВЛАСТ

- Закон о државној управи ("Сл. гласник РС", бр. 79/05)
- **ПОЛИТИЧКО-ИЗВРШНИ** Влада РС и председник Републике
- **непосредна извршна власт** - поверена органима држ. управе - министарства и посебне организације у РС
- "државна управа" два значења:
 - 1) **функција** - одређена делатност
 - 2) **организација** - органи (субјекти) који врше држ. управу у смислу функције

Влада Републике Србије

- Овлашћења - орган извршне власти
Извршна власт у РС - подељена између два органа: колегијалног – Владе РС (највећи део) и инокосног - председника Републике
- Непосредну извршну власт врше органи држ. управе - министарства и посебне организације (секретаријати, заводи, дирекције и др.)

- **Влада** - председник Владе, потпредседници и министри и министри без портфеља (1+21)
- **Председник Владе (ПВ)**
- **први потпредседник Владе (одлука УСС)**
- **Члан Владе** – одговоран ПВ за заступање и спровођење ставова Владе, извршавање задатака поверених од ПВ
- Право покретања иницијативе за доношење закона, др. прописа и општег акта; учествује у раду и одлучивању; захтева да Влада заузме став или донесе одлуку
- **Пословник о раду Владе**

УРЕЂЕЊЕ ОРГАНА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

- **Министарства** – министар, државни секретари, помоћници министра, секретар министарства, посебни саветници министра
- Секретаријати и заводи
- **СЕКРЕТАРИЈАТ** - за **стручне послове** значајне за **све органе** држ. управе и с њима повезане извршне послове
- **ЗАВОД** за **стручне послове** који изискују примену посебних метода и сазнања и с њима повезане извршне послове

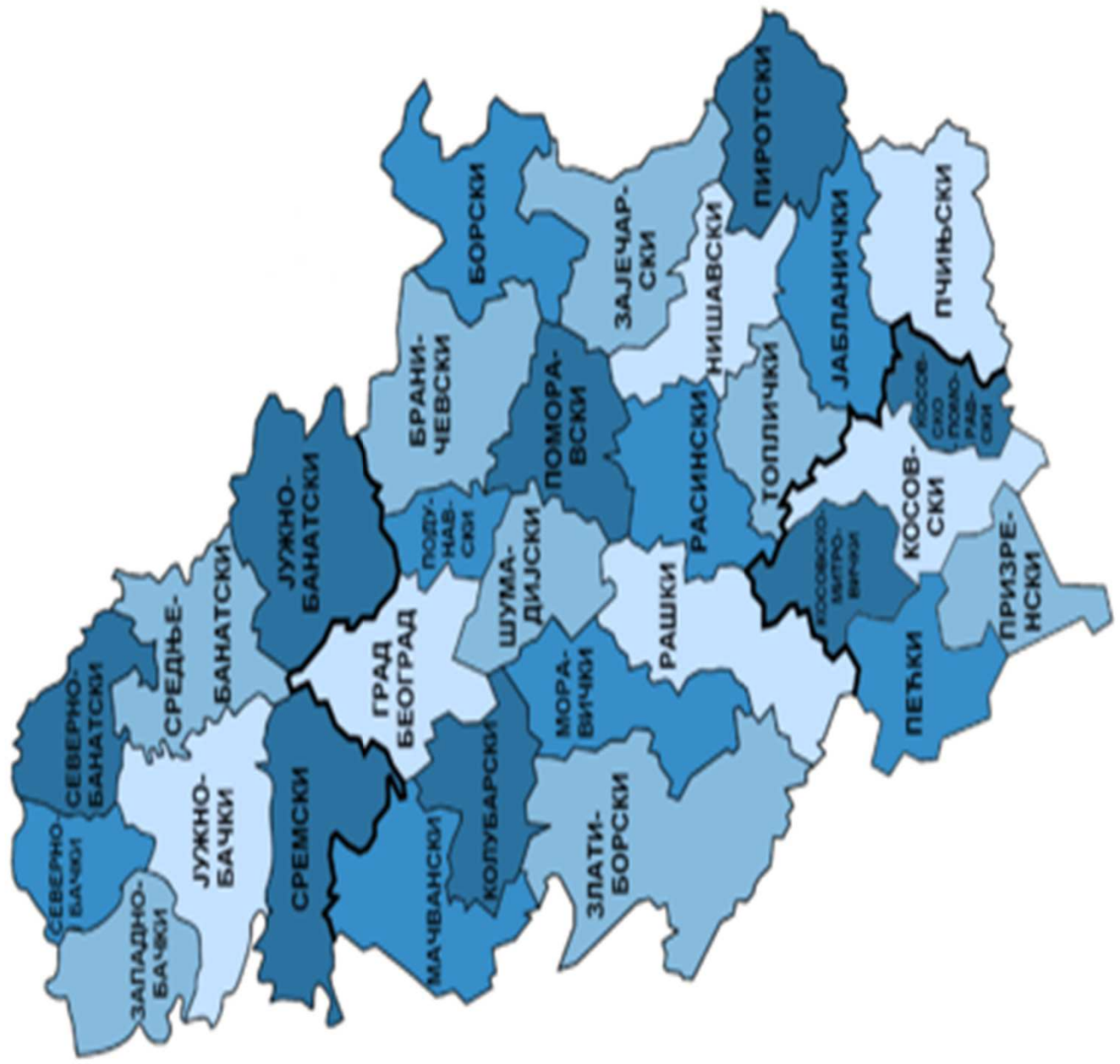
■ Посебне организације су:

- 1) Реп. секретаријат за законодавство;
- 2) Реп. дирекција за робне резерве;
- 3) Реп. завод за статистику;
- 4) Реп. хидрометеоролошки завод;
- 5) Реп. геодетски завод;
- 6) Дирекција за имовину Републике Србије;
- 7) Центар за разминирање;
- 8) Завод за интелектуалну својину;
- 9) Завод за социјално осигурање;
- 10) Реп. секретаријат за јавне политике

- **Директор** пос. организације за свој рад одговара Влади
 - поставља Влада на 5 година, на предлог председника Владе,
- **Заменик директора** (помаже директору у оквиру овлашћења која му он одреди и замењује га док је одсутан или спречен) – мандат 5 година
- **Помоћници директора** - руководе заокруженом облашћу рада посебне организације за коју се образује **сектор**
- поставља их Влада на 5 година

Управни окрузи (УО)

- **Управни округ** - ради вршења послова државне управе (ДУ) изван седишта органа ДУ чине начелник УО и председници општина и градоначелници градова са подручја УО (обавештава министра за ДУЛС стално)
- образује Влада уредбом, одређује и подручја и седишта УО (зо) – руководи **начелник округа** (стручном службом) и координира рад са **Саветом УО**

- Борски (Бор); Браничевски (Пожаревац); Град Београд; Зајечарски (Зајечар); Западnobачки (Сомбор); Златиборски (Ужице); Јабланички (Лесковац); Јужнобанатски (Панчево); Јужнобачки (Нови Сад); Колубарски (Ваљево); Косовски (Приштина); Косовскомитровачки (Кос. Митровица); Косовскопоморавски (Гњилане); Мачвански (Шабац); Моравички (Чачак); Нишавски (Ниш); Пећки (Пећ); Пиротски (Пирот); Подунавски (Смедерево); Поморавски (Јагодина); Призренски (Призрен); Пчињски (Врање); Расински (Крушевац); Рашки (Краљево); Севернобанатски (Кикинда); Севернобачки (Суботица); Средњобанатски (Зрењанин); Сремски (Срем. Митровица); Топлички (Прокупље); Шумадијски (Крагујевац)

- Укупно 29 управних округа у Србији
- Нпр. **Златиборски округ** седиште **Ужице**
обухвата ЈЛС
- Ариље
Бајина Башта
Косјерић
Нова Варош
Пожега
Прибој
Пријеполје
Сјеница
Град Ужице
Чајетина

- Колубарски округ седиште Ваљево – обухвата ЈЛС:

- Град Ваљево

Лајковац

Љиг

Мионица

Осечина

Уб

- Западnobачки округ – седиште Сомбор – обухвата ЈЛС:

- Апатин

Кула

Оџаци

Град Сомбор

НАЧЕЛА ДЕЛОВАЊА ОРГАНА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

- Самосталност – карактеришу следећи елементи:
 - а) постојање прописима одређене надлежности;
 - б) постојање функционалне, тј. пословне или радне самосталности.
- Стручност, непристрасност и политичка неутралност
- Делотворност у остваривању права странака - ефикасност, економичност и рационалост у раду органа ДУ
- Сразмерност, Поштовање странака
- Јавност рада

ПОКРАЈИНСКА УПРАВА

- АП Војводина – облик територијалне аутономије - овлашћења регулисана Уставом, законом, Статутом АП и Законом о утврђивању надлежности АП
- Скупштина АПВ, Влада Војводине и покр. органи управе – покр. секретаријати
- Аутономна покрајина Косово и Метохија – под надлежношћу УНМИК-а и EULEX-а (Резолуција ГС ОУН бр. 1244)

ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ГРАДА БЕОГРАДА

- Уставна начела о положају града Београда
- Устав РС – ЈЛС – општине, градови и град Београд (чл.188.ст.1. Устава)
- **Главни град**
- Закон о глав. граду и статут града БГ
- Град БГ својство правног лица, а територија града БГ утврђена законом
- **градске општине** (својство правног лица) Статутом града БГ одређују се послови из надлежности града БГ које врше ГО
- Свака ГО има свој статут

ОРГАНИ ГРАДСКИХ ОПШТИНА У ГРАДУ БЕОГРАДУ

- Органи **градске општине** (ГО) су:
- - скупштина ГО (од 19 до 75 одборника),
- - председник ГО,
- - веће ГО,
- - управа ГО
- Надлежност органа уређује се статутом ГО, у складу са законом и статутом града Београда

Органи града Београда и њихове надлежности

- Скупштина града (СГ), градоначелник , Град. веће и Град. управа
- **Скупштина града** - највиши орган - функције локалне власти утврђене Уставом, законом и статутом, доноси:
 - 1) статут града и пословник СГ;
 - 2) буџет и завршни рачун буџета града;
 - 3) програм развоја града и појединих делатности;
 - 4) регионални прост. план и прост. план за подручје град. општине;
 - 5) урбанистичке планове и уређује коришћење грађ. земљишта;

- **Скупштина града** - 110 одборника (неп. изборима, општим правом гласа и тајним гласањем)
- - конституисање (избор пред. СГ и постављењем секретара СГ);
- - одлучује ако седници присуствује > од укупног броја одборника
- - Одлуке > гласова присутних одборника, уколико законом или статутом није др. одређено (проста или квал. већина)

ИЗВРШНИ ОРГАНИ ГРАДА

- градоначелник и Градско веће
- Градоначелник
- Заменик градоначелника
- Председник СГ предлаже кандидата за градонач., а он предлаже канд. за заменика
- Градоначелнику и зам. градоначелника избором на ове функције престаје мандат одборника у СГ (на сталном раду у граду)

- **Градско веће (ГВ)** други извршни орган - градоначелник, зам. град., чланови ГВ које бира СГ
- 4 године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника. Кандидате за чланове ГВ предлаже кандидат за градоначелника
- СГ истовремено одлучује о о избору градонач., зам. градонач. и чланова ГВ

- **Градоначелник** је председник, а зам. градонач. је члан ГВ по функцији
- СГ на предлог градоначелника бира **13 чланова Градског већа**
- **Градска управа** – 5 помоћника градонач. (укључује и град. менаџера и град. архитекту)

- **Скупштина града Београда, у складу са законом :**
- 1) доноси Статут ГБ и Пословник Скупштине;
- 2) доноси буџет и завршни рачун ГБ;
- 3) доноси програм развоја ГБ и појединих делатности;
- 4) доноси просторне и урбанистичке планове и уређује коришћење грађевинског земљишта;
- 5) уређује начин одлагања комуналног отпада и услове обављања и развоја комуналних делатности;
- 6) доноси прописе и друге опште акте;.....

ВРСТЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ И КРИТЕРИЈУМИ И УСЛОВИ ЗА ОСНИВАЊЕ

- Општина
- Закон о лок. самоуправи и Закон о терит. организацији РС -145 општина
- Општина - основна територ. јединица у којој се остварује ЛС, способна да преко својих органа самостално врши сва права и дужности из своје надлежности и која има ≥ 10.000 становника
- -изузеци

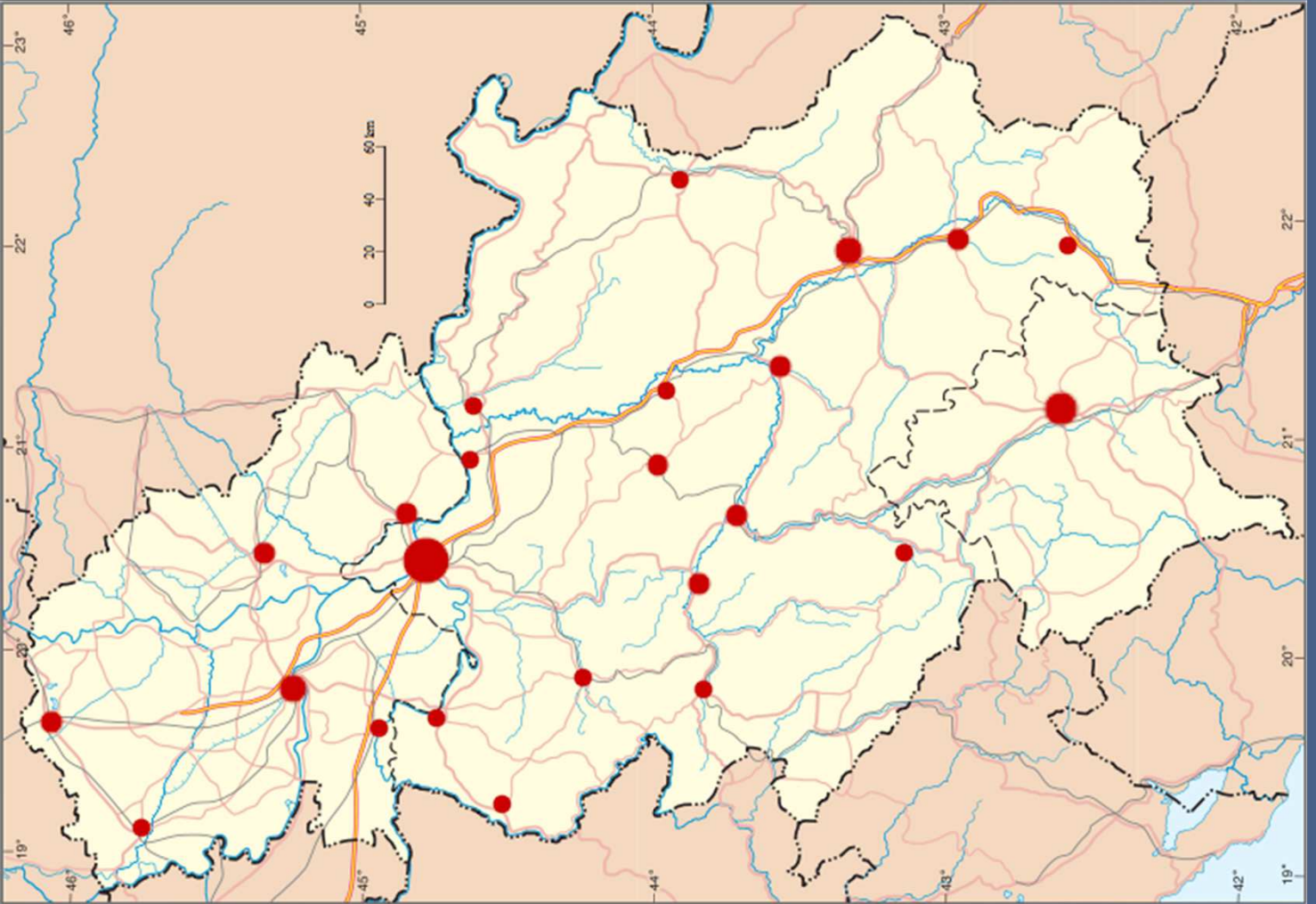
- **ГРАД** - ЈЛС утврђена законом, која представља екон., админ., географ. и културни центар ширег подручја и има >100.000 становника
- изузеци
- неравномерност-24 (27 – ВШ,КИ,ПИ) (29- БО, ПК) градова,
- Статутом града може се предвидети да се на територији града образују **две или више ГО**

- 29 градова у Србији:

- БГ • БО • ВА • ВР • ВШ • ЗА • ЗР • ЈА • КИ • КГ • КВ • КШ • ЛЕ • ЛО • НИ • НП • НС • ПА • ПИ • ПО • ПР • ПК • СД • СО • СМ • СУ • УЕ • ЧА • ША

- најмање 2 ГО у саставу града:

- **БГ** (17); **НС** (4 - Н.С. I,II,II,IV); **НИ** (4- "Бубањ", "Ђеле кула", "Црвени крст", "Пантелеј"); **ПО** (2 - Пожаревац и Костолац)

- **Европска повеља о локалној самоуправи** (ЕТС No.122) - усвојена и отворена за потписивање 15. октобра 1985. године (ступила је на снагу 1. септембра 1988. године)
- (Закон о потврђивању ЕПЛС) - „Сл. гласник РС – Међун. уговори“, бр. 70/2007
- Принципи ЕПЛС - стандарди који су минимум прихватљивих у земљама чланицама Савета Европе и испод којих не би требало ићи у домицилном законодавству при уређивању система ЛС

■ Неки од најзначајнијих принципа у Повељи

- јемство ЛС – чл. 2.
- самосталност, самоорганизовање и демократски избор локал. органа – чл. 3.
- начело деполитизације локалног административног апарата - чл. 6.
- Финансијска средства локал. власти – чл. 9. Повеље, уједно и најобимнији члан
- право локал. власти на удруживање – чл. 10.
- Правна заштита органа ЛС – чл. 11.

Надлежност ЈЛС

- Устав РС чл.177. - ЈЛС надлежне у питањима која се, на сврсисходан начин, могу остваривати унутар ЈЛС
- **изворни (законски)** - послови у самосталном делокругу (обављање у потпуности **самостално** - општи надзор држ. органа - законитост поступања локал. органа (без надзора целисходности рада) – **обавезни и добровољни делокруг**

- **ПОВЕРЕНИ** (законом-послови држ., центр. органа)
- ефикасније и рац. остваривање права и обавеза грађана и задовољавања њихових потреба од непоср. интереса за живот и рад, не преносе изван надлежности центр. органа (врше целокупан надзор - законитости и целисходности поступања лок. органа)
- “Величина ЈЛС” – **предности и недостаци** мањих односно већих (територијално и по броју становника) јединица ЈЛС

- **Начин оснивања и промена ЈЛС**
- Терит. и седиште ЈЛС одређује **законом** (оснивање нових ЈЛС, њихове статусне промене – спајање, укидање и промена територије) на начин утврђен законом уз **претходно одржани саветодавни референдум**
- -називи општина и градова, називи насељених места и кат. општина, као и начини њихове промене, утврђују се **законом**

- Решење ново и изузетно демок.
(референдум) - омогућује да грађани непосредно учествују у креирању терит. основе ЛС (**консултативни**)
- узима се у обзир приликом одлучивања, али може да се усвоји и другачије решење
- Устав Србије прецизира (чл.188.ст.2)
“Оснивању, укидању и промени територије ЛС претходи референдум на територији те ЛС”

ОРГАНИ ОПШТИНЕ

- **Скупштина општине (СО)**
- представнички орган грађана, највиши орган ЈЛС (Устав чл.180.ст.1)
- – одборници (грађани на непоср. изборима, тајним гласањем) – Закон о локалним изборима; “бланко” оставке; редослед, 40% др. пола ; Венецијанска комисија
- конституисана избором председника СО и постављењем секретара СО (од 19 до 75 одборника - статут општине)

- **Извршни органи општине**
- **председник општине и општинско веће.**
- Председника бира СО, из реда одборника - мандат 4 године, тајним гласањем (50%+1) од укупног броја одборника СО
- 1) представља и заступа општину;
- 2) предлаже начин решавања питања о којима одлучује скупштина;
- 3) наредбодавац за извршење буџета;
- 4) усмерава и усклађује рад општ. управе;
- 5) доноси појединачне акте за које је овлашћен законом, статутом или одлуком скупштине;

- **Општинско веће (ОВ)**- ПО, заменик ПО, чланови ОВ - број утврђен статутом општине и које бира СО –мандат 4 године, тајним гласањем (50%+1) од укупног броја одборника
- Кандидате предлаже кандидат за ПО
- ПО је председник ОВ, а заменик ПО је члан ОВ по функцији. Број чланова ОВ, које СО бира на предлог ПО, не може бити већи од 11
- Чланови ОВ -не могу истовремено бити и одборници, а могу бити задужени за једно или више одређених подручја из надлежности општине

• ЛОКАЛНИ ОРГАНИ УПРАВЕ – ОПШТИНСКА УПРАВА

- професионализација и деполитизација општинске управе
- **Начелник** постављање (5 год.) - јавни оглас - а он распоређује руководиоце орг. Јединица
- одговоран СО и ОВ
- **Општинска управа:**
 - 1) припрема нацрте прописа и других аката које доноси СО, ПО и ОВ;
 - 2) извршава одлуке и друге акте СО, ПО и ОВ;

- 3) решава у УП у 1. степену о правима и дужностима грађана, прив. друшт., установа и др. организација у упр. стварима из надлежности општине;
- 4) обавља послове упр. надзора над извршавањем прописа и др. општих аката СО;
- 5) извршава законе и др. прописе чије је извршавање поверено општини;
- 6) обавља стручне и друге послове које утврди СО, ПО и ОВ

■ **најзнач. надлежности (15 пре 39) општине**

- 1. доноси статут, буџет и завршни рачун, прост. и урбан. план и програм развоја општине, као и стратешке планове и програме ЛЕР;
- 2. уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, локални превоз, коришћење грађ. земљишта и пословног простора;
- 3. стара се о изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу локалних путева и улица и других јавних објеката од општинског значаја;
- 4. стара се о задовољавању потреба грађана у области просвете (предшколско васпитање и образовање и осн. и средње образовање и васпитање), научноистр. и иновационе делат., културе, здравствене и социјалне заштите, дечије заштите, спорта и физичке културе;

- 5. обезбеђује остваривање посебних потреба особа са инвалидитетом и заштиту права осетљивих група;
- 6. стара се о развоју и унапређењу туризма, занатства, угоститељства и трговине;
- 7. доноси и реализује програме за подстицање локалног економског развоја, предузима активности за одржавање постојећих и привлачење нових инвестиција и унапређује опште услове пословања;
- 8. стара се о заштити животне средине, заштити од елементарних и других непогода, заштити културних добара од значаја за општину;

ДРЖАВНИ СЛУЖБЕНИЦИ

- Закон о државним службеницима
- **ДРЖАВНИ СЛУЖБЕНИК (Д.С.)** лице - РМ састоји од послова из делокруга органа ДУ, судова, ЈТ, РЈП, служби Н.С., пред. Републике, Владе, уставног суда и служби органа чије чланове бира Н.С. или с њима повезаних општих правних, информат., мат.-финансијских, рачуновод. и администр. послова
- **НАМЕШТЕНИК** лице – РМ - од пратећих помоћно-техн. послова у ДО
- **ПОСЛОДАВАЦ** - Република Србија

- Д.С. нису народни посланици, председник Републике, судије Уставног суда, чланови Владе, судије, јав. тужиоци, заменици јав. тужилаца и друга лица која на функцију бира Народна скупштина или поставља Влада и лица која према посебним прописима имају положај **функционера**

- **ПОЛОЖАЈИ И ИЗВРШИЛАЧКА РАДНА МЕСТА**

- **Положај** је радно место на коме Д.С. има овлашћења и одговорности везане за вођење и усклађивање рада у државном органу

- Положај се стиче постављењем од Владе или другог државног органа или тела

Влада поставља на положај пом. министра, секретара мин., директора органа управе у саставу мин., помоћника директора органа управе у саставу мин., директора посебне организације, заменика и помоћника директора пос. организације, директора службе Владе, заменика и пом.а директора службе Владе, заменика и пом. Генералног секретара Владе, Државног правобраниоца и зам. Државног правобраниоца

Положаји у **судовима и јавним тужилаштвима** одређују се актом **Врховног касационог суда**, односно Државног тужиоца, а у осталим државним органима положаји се одређују актима тих органа

• ПРАВА ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА

- **1. Услови рада**
- **2. Примања** – платни разреди
- **3. Одмори и одсуства** – г.о. - 20 до 30 радних дана
- **4. Чланство у синдикату и проф. удружењу**
- **5. Право на жалбу** - на реш. којим се одлучује о његовим правима и дужностима, ако Ж овим законом није изричито искључена (није суспензивна изузев када је законом изричито одређено)
- ПКУ ДС могу да се утврде права која законом нису утврђена у складу са законом и општим прописима о раду

■ ДУЖНОСТИ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА

1. **Извршење налога** – и усмени налог претпостављеног, **изузев** - супротан прописима, прав. струке или ако његово извршење може да проузрокује штету, што саопштава претпостављеном

- дужан да одбије извршење усменог или писаног налога ако би оно представљало кажњиво дело и да о томе писмено обавести руководиоца односно орган који надзире рад ДО ако је налог издао руководилац

2. **Премештај** - трајно или привремено премештен

3. **Чување службене и друге тајне**

- **4.Прив. рад на пословима који нису у опису радног места због прив. повећаног обима посла или замене одсутног ДС** – писаним налогом, **до 30 радних дана - и дуже** ако је потребно да ДС на положају замени другог или ако на положају не ради нико
- **5.Прив. рад на нижем радном месту** - елем. непогода, више силе или др. непредвидивих околности
- **6.Рад у радној групи** - да поступи по писаном налогу којим га руководилац одређује за рад у рад. групи у свом или др. држ. органу

СПРЕЧАВАЊЕ СУКОБА ИНТЕРЕСА

- **Додатни рад** (уз пис. сагласност руководиоца) ван рад. времена да ради за др. послодавца ако дод. рад није забрањен пос. законом или др. прописом
- **Не треба** - НИР, аутор. дела и рад у КУД, хуманит., спорт. удружењима
- руководилац може забранити и такав рад ако се њиме онемогућава или отежава рад ДС или штети угледу држ. органа

- **Забрана примања поклона и коришћења рада у ДО** (осим протоколарног или приг. поклона мање вред., нити др. услугу или др. корист за себе или др. лица)
- **Забрана оснивања прив. друштава и јавних служби** (ни предузетник)
- **Ограничење чланства у органима прав. лица** (не сме бити директор, зам. или пом. дир. прав. лица, а члан УО, надз. одбора или др. орг. управ. прав. лица (**изузетак Влада или др. држ. орган**))
- **Агенција за борбу против корупције**

■ ЗАКОН О ЗАПОСЛЕНИМА У АП И ЈЛС

- Услови за **постављење на положај**
- На **положај у АП** – лице – стечено В.О. из одг. научне области у односу на делокруг органа, службе или организације, ОАС најмање 240 ЕСПБ бодова, МАС, **МСС**, САС, **ССС**, односно на осн. студијама у трајању од најмање 4 године или спец. студијама на факултету, пол. држ. струч. испит и мин 5 година радног искуства у струци

- За начелника управе (јединствени орган), или за посебне области (град. или општ. управа) - постављено лице стечено **В.О.** из научне области **правне науке** на ОАС у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, МАС, **МСС**, САС, **ССС**, односно на осн. студијама у трајању од најмање 4 године или спец. студијама на факултету, **положен држ. стручни испит и мин. 5 год. рад. искуства у струци**

- На РМ **службеника** на положају у **секретаријату Град. управе ГБ** - постављено лице - стечено В.О. образовање из одг. научне области у односу на делокруг секретаријата (ОАС мин. 240 ЕСПБ бодова), МАС, **МСС**, САС, **ССС**, односно на осн. студијама у трајању од најмање 4 године или спец. студијама на факултету, положен држ. стр. испит и мин. 5 година рад. искуства у струци